

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

แนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

QA NEWS ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในส่วนของการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยโดยตรงทั้งภารกิจด้านการจัดการศึกษา การวิจัย และการบริการทางวิชาการ ฉบับนี้ นำแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์นี้บางส่วนอาจเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลา 5 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยให้กลับมาขยายตัวได้สูงขึ้น และเป็นช่วงของการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อวางรากฐานให้สามารถพัฒนาต่อยอดให้ประเทศไทยเป็นประเทศรายได้สูงภายในปี พ.ศ. 2570 ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 12 จะเน้นการพัฒนาและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมขั้นก้าวหน้าที่เข้มข้นมากขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของกำลังคน และความคิดสร้างสรรค์ในการขยายฐานเศรษฐกิจและฐานรายได้ใหม่ควบคู่กับการเพิ่มผลิตภาพของฐานการผลิตและบริการเดิม รวมทั้งการต่อยอดการผลิตและบริการเดิมโดยใช้ดิจิทัลและเทคโนโลยีอัจฉริยะ ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจรายสาขาเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน แนวทางการพัฒนาที่สำคัญของยุทธศาสตร์ ได้แก่ การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม และการเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ

การพัฒนาด้านการบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม

การพัฒนาด้านการบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ประกอบด้วย 1) การพัฒนาด้านการคลัง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดแผนงานโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การบริหารและการตรวจสอบกระบวนการงบประมาณของประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาครัฐและขยายฐานภาษีให้ครอบคลุม การใช้เครื่องมือทางภาษีสร้างแรงจูงใจให้เกิดการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปรับโครงสร้างการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจและฟื้นฟูรัฐวิสาหกิจที่มีปัญหาฐานะการเงิน และ 2) การพัฒนาด้านการเงิน โดยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงิน ขยายการเข้าถึงบริการทางการเงิน พัฒนานวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพและเสถียรภาพของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ส่วนนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การวิจัย หรือการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยโดยตรง จึงไม่ขอกล่าวถึง

การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ

การพัฒนาด้านการเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการในแผนพัฒนาฉบับที่ 12 เน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุนเพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ สร้างรายได้และกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาทั้งการเพิ่มขีดความสามารถของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและการท่องเที่ยว และภาคการค้าและการลงทุน ซึ่งไม่ใช่ภารกิจของ

มหาวิทยาลัยโดยตรง แต่อาจเป็นแนวทางการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศ จึงนำมากล่าวถึงเฉพาะส่วนที่จะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา การวิจัย และการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย

1. การพัฒนาภาคการเกษตร เน้นการเสริมสร้างการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาหลักๆ คือ 1) เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน 2) สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม 3) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ 4) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร 5) ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวความคิดการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 6) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ การพัฒนาส่วนนี้เป็นการพัฒนาด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่ง มจพ. ไม่ได้มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรง แต่มีบางส่วนที่ มจพ. สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาได้ เช่น การวิจัยและพัฒนาเครื่องจักรกลทางการเกษตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้า และวิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ในกระบวนการผลิตทั้งก่อนการเก็บเกี่ยว หลังการเก็บเกี่ยว และในกระบวนการแปรรูปเพื่อให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตตลอดห่วงโซ่การผลิต เป็นต้น

2. การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ได้แบ่งอุตสาหกรรมเป้าหมายเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอุตสาหกรรมที่ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นฐานที่เข้มแข็งที่จะต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นก้าวหน้ามากขึ้น และกลุ่มอุตสาหกรรมอนาคตที่ใช้โอกาสจากบริบทใหม่ๆ ของโลก แผนพัฒนา ฉบับที่ 12 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาสำหรับอุตสาหกรรมทั้งสองกลุ่มไว้แตกต่างกัน ดังนี้

1) การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพในปัจจุบัน จะเน้นการพัฒนาต่อยอดเพื่อยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยการพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานของการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ที่พัฒนาไปสู่ยานยนต์ในอนาคต อาทิ ยานยนต์ไฟฟ้า 2) อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถพัฒนาไปสู่อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ 3) อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ที่สามารถต่อยอดการพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ชีวภาพและพลาสติกชีวภาพ 4) อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร

ที่พัฒนาเป็นอาหารสุขภาพ อาหารสร้างสรรค์และอาหารสำหรับกลุ่มเฉพาะ อาทิ ฮาลาล อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานต่อยอดสู่อุตสาหกรรมชีวภาพต่างๆ 5) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติกซึ่งมีการต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์ยางล้อ ผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพ และ 6) อุตสาหกรรมที่ใช้ศักยภาพของทุนมนุษย์ อาทิ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ มีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของ มจพ. ดังนี้

1.1 ยกระดับศักยภาพของอุตสาหกรรมที่เป็นฐานรายได้สำคัญของประเทศในปัจจุบันให้มีการใช้เทคโนโลยีขั้นก้าวหน้าเพื่อผลิตสินค้าที่รองรับความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค โดยการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมปรับกระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยการมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมให้มีทักษะขั้นก้าวหน้าเพื่อต่อยอดฐานองค์ความรู้เทคโนโลยีเดิมไปสู่การใช้และพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้ระบบอัตโนมัติในกระบวนการผลิตมากขึ้นและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าที่สูงขึ้นโดยการวิจัยและพัฒนา การใช้นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์และพื้นฐานทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งการส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมทั้งด้านการพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมและเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่จะเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม โดยผ่านระบบการศึกษาวิชาชีพและสหกิจศึกษา หรือระบบอื่นที่เหมาะสม และด้านการวิจัยและพัฒนาในสาขาเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้าที่เหมาะสมกับแต่ละอุตสาหกรรมและสามารถต่อยอดเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในปัจจุบันได้

1.2 สร้างระบบกลไกและเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงความร่วมมือของภาคธุรกิจ ในลักษณะคลัสเตอร์ ตลอดห่วงโซ่มูลค่าตั้งแต่ภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ โดยมีมาตรการจูงใจสถานประกอบการให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ พัฒนาบุคลากร/แรงงาน และทำการวิจัยและพัฒนาร่วมกัน โดยสนับสนุนให้สถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัยและพัฒนา มีบทบาทเป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างธุรกิจหรือสถานประกอบการต่างๆ ที่รวมตัวกันเป็นคลัสเตอร์

นอกจากการพัฒนาสองแนวทางข้างต้น ยังมีแนวทางการพัฒนาด้านการสนับสนุนการกระจายการลงทุนไปยังภูมิภาคต่างๆ ของประเทศและในภูมิภาคอาเซียน และส่งเสริมการสร้างและพัฒนาตลาดสำหรับสินค้าที่มีคุณภาพ

แนวทางการพัฒนาเพื่อวางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับอนาคต และการพัฒนาภาคบริการและการท่องเที่ยว จะนำมาเสนอในฉบับหน้า